

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

BİRLİK PENCERESİNDEN

2016 YILI GERİDE KALIRKEN

İnsanın en değerli varlığı zamanıdır. Çünkü onu ikame edecek, ondan daha fazla değer verilecek alternatif bir varlığımız bulunmamaktadır. Kuşkusuz bizler için çok kıymetli olan ailemiz ve dostlarımız da vardır ve zamanın en iyi harcanabileceği yer onlarla birlikte olmaktır. Ancak tekil bir insan açısından her şey onun zamanı yani ömrü ile sınırlıdır. Bu nedenle yaşamının en büyük lüksü, zamandır. Dolayısıyla insanların üzerinde sürekli düşünmek zorunda olması gereken başlıca şey; zamanını "**nasıl**" kullandığıdır. Başarı, huzur ve mutluluğun bir anahtarı da zamanı iyi kullanmaktır.

İnsanlar kadar toplumlar için de zamanın büyük önemi vardır. Bazen dünde yaptıklarımız ya da yapmadıklarımız bugünü, bugün yaptıklarımız ya da yapmadıklarımız da yarınları şekillendirmektedir. Dolayısıyla zaman toplumları hem ödüllendirebilmekte hem de cezalandırabilmektedir. Geçmişte doğru politika ve stratejileri uygulayan ülkeler bugünün, bugün doğruyu yapanlar da yarının başarılı ülkeleri olacaktır. Bu arada bugün için doğru görünen uygulamaların yarınlarda, bazen, yanlışlanabileceğini, zamanın farklı zamanlarda farklı ruha sahip olabileceğini de unutmamak gerekmektedir.

Binlerce yıllık insanlık tarihinde bir nokta kadar bile yeri olmayan 2016 yılı hem dünya geneli hem de ülkemiz ekonomisi açısından adeta bir turnusol kağıdı işlevi görmüştür. Bilindiği gibi, 2008 yılında başlayan küresel finans krizinin ardından üretimin ve dış ticaretin yavaş büyüdüğü bir konjonktüre girilmiştir. ABD ve AB merkez bankasının piyasaya sürdüğü trilyonlar tutarındaki dolar ve euro bu konjonktürün değişmesine ve iyileşmesine yeterince katkı yapamamış, 2016 yılı da yine yavaş bir konjonktür olarak geride kalmıştır. Dolayısıyla 2016, dünden biriken sorunların su yüzüne çıktığı bir yıl olmuştur.

Türkiye ekonomisi ise 2016 yılına Rusya ile yaşanan "uçak krizi" ile girmiştir. Bu gelişme gıda ürünleri ihracatı ve turizm sektörü üzerinde ciddi olumsuzluklar yaratmıştır. Ancak asgari ücrette yapılan yüzde 30 düzeyindeki artışın da etkisiyle iç talep canlanmış ve ekonomi yılın ilk yarısında yüzde 3,9 oranında büyümüştür. Bu büyüme ise tüketim çeşitli ve ithalata dayalı olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye yılın ikinci yarısına dokuz günlük Ramazan bayramı tatili ile girmiş, ancak 15 Temmuz'da Fetö terör örgütünün darbe girişimi ile karşılaşmıştır. Türkiye gündemini bir anda farklı bir zemine çeken bu alçak girişim sonrasında başta ekonomi olmak üzere birçok faaliyet önemini/anlamını yitirmiş, Türkiye sosyal ve ekonomik olarak farklı bir iklime girmiştir. Halkımızın büyük fedakarlığı ve desteği ile bu süreç olası en az zararla atlatılmıştır.

Devletin daha çok "ehliyet, liyakat, millete sadakat" temelinde yeniden yapılandığı yılın ikinci yarısında ekonomide yaşanan süreç; iç siyasi gelişmeler, Suriye'de gerçekleştirdiğimiz Fırat Kalkanı Harekatı ve artan terör olaylarının etkisinde kalmıştır. Ekonominin kaçınılmaz olarak ikinci plana düştüğü yılın ikinci yarısında ekonominin performansı da görece olarak gerilemiştir.

Kısaca ifade etmek gerekirse 2016 yılında "güzel ve yalnız yurdumuz" büyük bir badireyi özellikli niteliklere sahip halkımızın desteğiyle atlatmıştır. Bu süreç yılın ikinci yarısında ekonomik faaliyetleri zayıflatmış, gelişmekte olan ülkelere başlayan sıcak para çıkışının Türkiye'ye de yansımaları kurlarda önemli dalgalanmalar yaşanmıştır. Ancak, her şeye rağmen, Türkiye; ekonomisi ve halkıyla zorlu 2016 yılını atlatabilmeyi başarmıştır. Temennimiz, 2016 benzeri bir yılın bu ülkede bir daha yaşanmamasıdır.

2017 yılını; güzel yurdumuza, tüm insanlarımıza ve esnaf kardeşlerimize hayırlı günler getirmesi, kardeşliğimizi pekiştirmesi ve ortak idealler etrafında daha fazla kenetlenmemize vesile olması temennisiyle kutluyor, bu yılda zamanınızı daha iyi kullanabilmenizi diliyorum.

ZEKERİYA MUTLU
BAŞKAN

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

ESNAF VE SANATKAR KÖŞESİ

EKONOMİ KOORDİNASYON KURULU KARARLARI

8 Aralık 2016 tarihinde, Başbakan Binali Yıldırım tarafından, Ekonomi Koordinasyon Kurulu (EKK) toplantısında alınan kararlar kamuoyuna açıklanmıştır.

Söz konusu kararlar;

1. Firmaların piyasadaki nakit sıkıntısını giderebilmek için, Hazine ve Kredi Garanti Fonu kefaletiyle **250 milyar liralık kredi hacmi oluşturulması,**
(ihracat kredilerinde teminat yüzde 100, KOBİ'ler yüzde 90, ticari kredilerde yüzde 85 oranında teminat uygulanacağı belirtilmiştir.)
2. Özel sektör yatırımlarının teşvik edilmesi, bu yönde imalat sanayine destek verilmesi, Kurumlar vergisi indirimleri gibi uygulamaların başlatılması,
3. Özel sektörde işverenlerin maliyetlerini düşürmeye yönelik olarak, 500 bin kişinin İŞKUR'un aktif işgücü programından yararlandırılması,
4. Özel sektör işverenlerinin, asgari ücret desteğinden yararlanmalarını, 'esas prim ödeme gün sayısı'na karşı gelecek şekilde 2017 Ocak, Şubat, Mart, üç aylık primlerini 2017'nin Ekim, Kasım, Aralık ayına

ötenilmesi, (Yani prim ödemelerinin 9 ay ertelenmesi)

5. Yurtdışı yükleniciler veya müteahhitlik hizmetlerinde kullanılan döviz kredilerinde, işletmelerin yurt içinden sağlayacağı Türk malı ve hizmetlere yönelik kısımda sıfır faiz uygulaması,
6. KOBİ'lere ilk 12 ay için geri ödemesiz, 3 yıl vadeli 50 bin TL kredi imkanı sunulması,
(Bu krediler, KOSGEB'e üye olan 15 bin işletmeye verilecektir..)
7. Mali disiplinin sürdürülmesi,
8. Adalet ve güvenlik ile ilgili reformlara devam edilmesi,
9. Kamu sektöründe 2017 yılında önemli oranda tasarruf gerçekleştirilmesi,
10. İlave borçlanma yapılmaması,
11. KOBİ tanımının 40 milyon TL'den 125 milyon TL'ye yükseltilmesi,
12. Kamu bankalarının toplayacağı mevduata yüzde 7,5 sınırının getirilmesi,
13. İnşaat sektörünün 1 yıl içinde yaptığı harcamalara karşılık KDV'nin tamamının iade edilmesi gibi konularda karar alınmıştır.

Yukarıda sayılan kararlar, henüz Resmi Gazete'de yayınlanmamış olup, Başbakan'ın basın açıklamaları olarak sunulmuştur.

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

EKONOMİ GÜNDEMİ

ÜÇÜNCÜ ÇEYREKTE BÜYÜME

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yılın üçüncü çeyreğine ilişkin büyüme verileri 12 Aralık 2016 tarihinde açıklanmıştır. Böylece milli gelir verilerinin 1998 değil, 2009 yılı baz alınarak hesaplandığı, sabit fiyatlarla hesaplamaların yapılmadığı, dolayısıyla fiyat (deflatör) hesabının olmadığı, anlaşıldı. Açıklamanın ardından da veriler ve yöntem konusunda yoğun eleştiriler geldi. Nitekim teorik açıdan baz yılının 2009 olması kabul edilemezdi. Revizyonun yılın ortasında değil, sonunda yapılması daha anlamlı olabilirdi. İki farklı seri arasında karşılaştırma yapabilmek için 2009 bazlı serinin 1998'e kadar geriye götürülmesi, eski serinin ise bu yıl için devam ettirilmesi uygun olacaktı. Ayrıca tasarruf oranlarının yüzde 25'e, yatırım oranlarının yüzde 30'a yükseldiği görünüyordu. Bu durum tüm makro öncelikleri ve politikaları işlevsiz kılıyordu.

Kısaca ifade etmek gerekirse TÜİK tarafından açıklanan veriler daha uzun süre tartışılacak gibi görünmekte, kanımızca da bu veriler geri çekilip, gözden geçirilerek yeniden yayınlanmak durumunda kalacaktır.

Tartışmaları sonraya bırakarak bu verilere baktığımızda, **Türkiye ekonomisinin 2016 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 1,8 oranında küçüldüğü görülmektedir.** Dokuz günlük iki bayram tatili yanında 15 Temmuz'da yaşanan darbe girişiminin de bu çeyrekte gerçekleşmesinin, üretimde yaşanan gerilemenin başlıca nedeni olduğu söylenebilir. Oysa beklentiler ekonominin yavaşlayacağı ancak yine de büyüyeceği yönündeydi.

Sektörler boyutundan bir inceleme yapıldığında yılın üçüncü çeyreğinde üretimin; tarımda yüzde 7,7, sanayide yüzde 1,4, hizmetler sektöründe yüzde 8,4 oranında gerilediği, inşaatla ise yüzde 1,4

oranında arttığı görülmektedir. Bu veriler, eski seriye göre yılın ilk yarısında yüzde 3,9 oranında büyüyen ekonomide sert bir fren yaşandığını ortaya koymaktadır.

Harcamalardaki gelişmeler incelendiğinde ise üçüncü çeyrekte; özel tüketim harcamalarının yüzde 3,2, yatırım harcamalarının binde 6, mal ve hizmet ihracatının yüzde 7 oranında gerilediği anlaşılmaktadır. Bu dönemde kamu tüketim harcamaları yüzde 23,8, mal ve hizmet ithalatı yüzde 4,3 oranında artış göstermiştir. Ekonominin küçüldüğü bir dönemde ithalatın artması, dışa bağımlılığın düzeyi hakkında fikir vermekte, reel yatırımların ve üretimin artırılmasının önemine işaret etmektedir.

Kısaca ifade etmek gerekirse 2009 yılı üçüncü çeyreğinden sonraki 27 çeyrektir büyüyen Türkiye ekonomisi yine bir üçüncü çeyrekte, 2016 yılının üçüncü çeyreğinde, küçülmeyle karşılaştı. Yılın son çeyreğinde ekonominin, yeni seriden gelecek baz etkisiyle, çok yavaş büyümesi ve yıllık büyüme hızının da yüzde 2'ye düşmesi olası görünmektedir. Bunun anlamı son bir yılda yaklaşık 420 bin kişinin ilave olduğu işsiz sayısının daha da artması, işsizlik oranının yüzde 12'ler düzeyine gelmesidir. Ayrıca artan döviz kurları ve bunun enflasyona yansımaya bağlı olarak hem işsizliğin hem de enflasyonun artması anlamına gelen stagflasyonist bir süreç Türkiye'yi beklemektedir. Tüm bu gelişmeler Türkiye'nin yeni bir hikayeye, hatta romana ihtiyacı olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun için de öncelikle terörün durdurulması ardından da demokrasi standartları, hukuk sisteminin işleyişi ve yatırım ikliminde niteliksel sıçramaya ihtiyaç bulunmaktadır. Aslında sorunlar da çözümler de bellidir. Mesele söylemden ortak akıl ile eyleme geçebilmektedir.

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

SAYILARLA EKONOMİ

	2015		2016										
GÖSTERGE	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM
İMALAT SAN. KKO (%)	75,9	75,8	74,9	73,5	74,3	75,3	75,7	76,1	75,7	75,2	76,6	76,4	76,4
OTOMOBİL SATIŞI(Toplam-adet)	62.397	114.340	23.348	40.588	63.975	65.618	73.832	71.111	45.566	53.977	51.340		
OTOMOBİL İHRACATI(Toplam-adet)	57.183	60.122	38.621	60.149	60.631	55.557	60.692	63.103	49.696	51.748	61.757		
TOPLAM İSTİHDAM (Bin kişi)	26.676	26.448	26.275	26.456	26.993	27.638	27.867	27.651	27.636	27.473	27.564		
İŞSİZ SAYISI(Bin kişi)	3.125	3.204	3.290	3.224	3.023	2.824	2.895	3.127	3.324	3.493	3.523		
İŞSİZLİK ORANI (%)	10,5	10,8	11,1	10,9	10,1	9,3	9,4	10,2	10,7	11,3	11,3		
TOPLAM MEVDUAT(Milyon TL)	1.066.194	1.070.064	1.077.312	1.094.602	1.103.592	1.102.420	1.131.006	1.134.496	1.140.321	1.152.103	1.160.567	1.182.422	1.229.210
TL MEVDUAT FAİZİ (3 Aylık)	11,2	11,8	11,9	12,0	12,1	11,8	11,4	11,2	10,9	10,9	10,9	10,8	
TL MEVDUAT FAİZİ (6 Aylık)	11,0	11,6	11,8	12,4	12,6	12,5	12,0	11,5	11,2	11,1	11,0	10,9	
TL MEVDUAT FAİZİ (12 Aylık)	10,5	10,7	11,1	11,5	11,7	11,6	11,6	11,4	11,1	10,6	10,6	10,2	
TOPLAM KREDİLER(Milyon TL)	1.492.989	1.512.648	1.525.853	1.538.156	1.531.773	1.545.395	1.584.075	1.585.130	1.610.272	1.615.024	1.639.098	1.660.075	1.724.691
MALİ KREDİLER (Milyon TL)	40.029	44.918	43.130	42.753	41.905	43.312	44.135	42.833	44.786	43.456	45.334	44.394	47.672
TİCARİ KREDİLER (Milyon TL)	1.073.849	1.082.652	1.099.388	1.110.932	1.104.407	1.111.734	1.147.289	1.147.130	1.170.844	1.174.185	1.190.546	1.208.693	1.265.156
TÜKETİCİ KREDİLERİ (Milyon TL)	302.949	306.145	306.152	307.362	309.268	312.010	313.984	316.182	315.680	317.272	321.224	326.056	331.213
KONUT(Milyon TL)	142.191	143.666	144.234	145.160	146.584	148.289	149.603	151.059	150.604	151.766	154.388	157.300	160.274
TAŞIT (Milyon TL)	6.241	6.447	6.357	6.318	6.296	6.356	6.382	6.392	6.341	6.326	6.312	6.298	6.436
DİĞER (Milyon TL)	154.517	156.032	155.561	155.884	156.388	157.365	157.999	158.731	158.735	159.180	160.524	162.458	164.503
KREDİ KARTI (Milyon TL)	76.162	78.933	77.183	77.109	76.193	78.339	78.667	78.979	78.962	80.111	81.994	80.932	80.650
KREDİ FAİZİ (Taşit %)	15,6	15,6	15,8	16,3	16,3	15,9	15,1	15,6	15,3	15,5	15,3	14,7	13,7
KREDİ FAİZİ (Konut %)	14,3	14,2	14,3	14,4	14,5	14,3	13,9	14,1	13,7	12,9	12,9	12,1	11,7
KREDİ FAİZİ (Ticari %)	15,4	15,7	15,7	16,0	16,4	16,0	14,0	15,6	15,0	14,7	14,8	14,8	14,0
KÜÇÜK ESNAF VE SANATKAR KREDİLER(Toplam-Milyon TL)	22.742	23.031	23.493	24.273	24.673	25.419	25.981	26.407	26.614	26.689	26.733	27.060	27.657
TL CİNSİNDEN(Milyon TL)	19.377	19.534	19.957	20.653	21.118	21.880	22.275	22.666	22.747	22.909	22.915	23.138	23.385
DÖVİZ CİNSİNDEN(Milyon TL)	3.365	3.496	3.536	3.620	3.555	3.539	3.705	3.741	3.867	3.781	3.819	3.922	4.271
KÜÇÜK ESNAF VE SANATKAR KREDİLER(Toplam içindeki payı-%)	1,5	1,5	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7	1,6	1,6	1,6
BANKACILIK SEKTÖRÜ TAKİPTEKİ ALACAK(Milyon TL)	46.282	47.472	49.203	50.984	51.388	52.682	54.055	53.577	51.926	53.589	55.176	56.557	
Kredi Kartları	7.467	7.606	7.798	7.958	7.797	7.895	8.079	7.864	7.926	8.121	8.265	8.393	
Ferdi Kredi Konut	674	674	691	688	684	691	706	744	767	793	843	864	
Ferdi Kredi Otomobil	222	217	219	219	209	206	207	227	229	230	232	234	
Ferdi Kredi Diğer	9.149	9.364	9.619	9.835	9.790	9.888	10.111	10.036	10.334	10.574	10.721	10.886	
Toptan Ticaret ve Komisyonculuk	4.582	4.726	4.866	5.099	5.250	5.544	5.602	5.529	5.829	6.099	6.289	6.499	
Tekstil ve Tekstil Ürünleri San.	1.650	1.682	1.706	1.753	1.797	1.874	1.953	1.980	1.994	2.067	2.161	2.207	
İnşaat	4.262	4.311	4.832	4.907	4.960	5.053	5.201	5.153	4.701	4.837	5.087	5.206	
Gıda Meşrubat ve Tütün San.	1.083	1.103	1.125	1.152	1.209	1.250	1.291	1.299	1.268	1.254	1.310	1.359	
Diğer	17.191	17.790	18.346	19.372	19.691	20.281	20.906	20.745	18.880	19.614	20.267	20.910	
PROTESTO EDİLEN SENET SAYISI (Bin adet)	85,8	88,3	82,2	71,8	76,6	77,1	78,6	86,8	99,6	85,8	93,6	86,2	
PROTESTO EDİLEN SENET TUTARI (Milyon TL)	947,0	1.230,3	942,0	739,9	815,5	881,7	883,5	916,2	1.247,6	995,0	1.096,90	1.032,60	
KARŞILIKSIZ ÇEK ADETİ(Bin adet)	66,7	56,4	31,4	65,1	48,2	29,3	69,2	49,3	30,7	77,5	53,9	54,8	48,8
KARŞILIKSIZ ÇEK TUTARI (Milyon TL)	2.114,20	1.915,60	1.230,30	2.071,30	1.614,10	1.127,10	2.064,00	1.623,00	1.150,7	2.472,3	1.837,20	1.939,20	1.726,70
KURULAN ŞİRKET SAYISI	5.519	6.215	6.894	6.364	7.117	5.860	5.422	5.571	3.136	4.533	3.745	5.362	5.592
KAPANAN ŞİRKET SAYISI	811	2.039	2.178	867	780	691	581	878	602	689	903	1.096	1.167
TÜFE ENFLASYONU(Yıllık %)	8,10	8,81	9,58	8,78	7,46	6,57	6,58	7,64	8,79	8,05	7,28	7,16	7,00
ÜFE ENFLASYONU(Yıllık %)	5,25	5,71	5,94	4,47	3,80	2,87	3,25	3,41	3,96	3,03	1,78	2,84	6,41
İHRACAT (Yıllık-Milyon \$)	145.935	144.409	141.675	141.809	142.050	140.602	141.629	142.527	141.201	141.985	141.261	140.811	
İTHALAT(Yıllık-Milyon \$)	210.991	207.141	203.863	202.507	201.542	199.373	198.701	199.974	196.408	197.067	196.962	197.055	
ORTALAMA DOLAR KURU	2,8740	2,9200	3,0100	2,9430	2,8940	2,8370	2,9290	2,9200	2,9600	2,9660	2,9630	3,0710	3,2700
ORTALAMA EURO KURU	3,0920	3,1720	3,2700	3,2660	3,2090	3,2160	3,3180	3,2800	3,2740	3,3240	3,3190	3,3900	3,5380
EURO/DOLAR PARİTESİ	1,0760	1,0870	1,0860	1,1100	1,1090	1,1340	1,1330	1,1240	1,1060	1,1210	1,1210	1,1040	1,0820